

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P9_TA(2021)0420

A belarusz helyzet egy évvel a tiltakozások és azok erőszakos elfojtása után

Az Európai Parlament 2021. október 7-i állásfoglalása a belarusz helyzetről az egy éve tartó tiltakozások és azok erőszakos elnyomása után (2021/2881(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Belaruszról szóló korábbi állásfoglalásaira,
- tekintettel az Európai Tanács Belaruszról szóló, 2021. május 24-i és 2021. június 25-i következtetéseire,
- tekintettel a Külügyek Tanácsának Belaruszról szóló, 2021. június 21-i következtetéseire,
- tekintettel von der Leyen elnöknek az Unió helyzetéről szóló 2021. évi beszédére,
- tekintettel Josep Borrellnek, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének a „Belaruszsal foglalkozó nemzetközi elszámoltathatósági platform” Unió általi támogatásáról szóló, az Európai Unió nevében tett, 2021. március 26-i nyilatkozatára, a belarusz civil társadalom elleni erőszakos fellépésről szóló, 2021. július 15-i nyilatkozatára, az Európai Unió nevében tett 2021. július 30-i nyilatkozatára arról, hogy a rezsim eszközként használja a migránsokat és a menekülteket, valamint a 2020. augusztus 9-i elcsalt belarusz elnökválasztás első évfordulója kapcsán 2021. augusztus 8-én tett nyilatkozatára,
- tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) szóvivőjének Viktor Babarika elítéléséről és más politikai perekéről szóló, 2021. július 6-i nyilatkozatára, Litvánia diplomáciai jelenlétének korlátozásáról szóló, 2021. július 7-i, az újságírókkal és a médiával szembeni elnyomásról szóló, 2021. augusztus 30-i, valamint Marija Kalesznyikava és Makszim Znak elítéléséről szóló, 2021. szeptember 6-i nyilatkozataira,
- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, valamint az összes olyan emberi jogi egyezményre, amelynek Belarusz részes fele,
- tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek (EBESZ) az új Európáért létrejött párizsi chartájára,

- tekintettel az ENSZ belarusz emberi jogi helyzettel foglalkozó különleges előadója által az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa számára készített, 2021. július 5-i nyilatkozatra,
 - tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának a belaruszi emberi jogi helyzetről szóló, 2021. július 13-i határozatára,
 - tekintettel az Európai Parlamentnek a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Bizottság alelnökéhez/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett, az EU és Oroszország közötti politikai kapcsolatok irányára vonatkozó, 2021. szeptember 16-i ajánlására¹,
 - tekintettel arra, hogy az Európai Parlament gondolatszabadságért járó Szaharov-díját 2020-ban a belarusz demokratikus ellenzéknek ítelték oda,
 - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel több mint egy évvel a 2020. augusztus 9-i ügynevezett választásokat követően a belarusz hatóságok továbbra is elnyomást alkalmaznak a belarusz néppel szemben, és számos polgárt zaklatnak, letartóztatnak, kínoztak és elítélnék amiatt, hogy hangot adnak a rezsimmal vagy az emberi jogok Belaruszban tapasztalható széles körű megsértésével szembeni ellenállásuknak; mivel az EU és tagállamai nem ismerték el az elnökválasztás eredményét;
- B. mivel becslések szerint különböző időpontokban közel 40 000 belarusz személyt tartottak fogva a rezsimm elleni tiltakozás miatt; mivel emberi jogi aktivisták több száz esetben dokumentálták kínzás és bántalmazás alkalmazását, és sokan továbbra sem kerültek elő, másokat pedig holtan találtak meg; mivel a belarusz fogdáknak és börtönökben továbbra is embertelen bánásmódot és kínzást alkalmaznak, valamint tudatosan megtagadják az orvosi ellátás nyújtását, ami miatt több tüntető életét veszítette; mivel számos, bíróságon és börtönben elkövetett öngyilkossági kísérletet dokumentáltak; mivel úgy tűnik, hogy az ország igazságszolgáltatásának egészét a rezsimm egyik ügynökévé alakították át, és a rendszer túlélésének biztosítására használják; mivel Belaruszban több mint 720 politikai fogoly van, és több mint 4 600 büntetőjogi vádat emeltek belarusz állampolgárok ellen, miközben egyetlen ügyet sem indítottak az erőszakért és elnyomásért felelős vagy abban bűnrészes személyek ellen; mivel az emberijog-védőket, az ellenzéki politikusokat, a civil társadalom képviselőit, a független újságírókat és más aktivistákat módszeresen erőszakos elnyomásnak vetik alá; mivel több ezer belarusz kényszerült vagy kényszerítették arra, hogy elhagyja hazáját, és külföldön keressen biztonságot;
- C. mivel a tagállamok, különösen Lengyelország és Litvánia menedéket, orvosi ellátást és ösztöndíjat biztosítottak a Lukasenka által demokratikus törekvések miatt üldözött több ezer menedékkérő számára;
- D. mivel a belarusz rezsimm elnyomó kampányt folytat a civil társadalom és az emberijog-védők ellen azzal a céllal, hogy minden fennmaradó független hangot elhallgattasson; mivel közel 250 civil társadalmi szervezetet felszámoltak vagy jelenleg számolnak fel, többek között a Vjaszna emberi jogi központot, amellyel szemben példátlan keménységgel lépnek fel, letartóztatva és vád alá helyezve vezetőit, munkatársait és

¹ Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0383.

önkénteseit, köztük a központ elnökét, Alesz Bjaljackit, Valjancin Sztefanovicst, a Vjaszna vezetőségi tagját és a Nemzetközi Emberi Jogi Szövetség alelnökét, Marfa Rabkovát, a Vjaszna önkéntes hálózatának koordinátorát, Andrej Csepjukot, Leanyid Szudalenkát, Taccjana Laszicát, Marija Taraszenkát, Uladzimir Labkovicsot, valamint a Vjaszna további munkatársait és önkénteseit;

- E. mivel a belarusz bíróságok több mint 120 igazságtalan és önkényes ítéletet hoztak politikai indíttatású perekben, amelyeket gyakran zárt ajtók mögött és a törvényes eljárás mellőzésével tartottak; mivel Viktor Babarika belarusz ellenzéki politikust 14 év börtönbüntetésre, Marija Kalesznyikavát – a gondolatszabadságért járó Szaharov-díj és a Bátor Nők Nemzetközi Díja kitüntetettjét – és Makszim Znak közismert ügyvédet pedig puccskísérlet állítólagos vádjával 11 év, illetve 10 év börtönbüntetésre ítélték; mivel közel 500 újságíró tartóztattak le, és a belarusz hatóságok továbbra is keményen fellépnek és zaklatják a független belarusz újságírókat, és szándékosan próbálják megakadályozni az objektív tudósítást; mivel 2021. augusztus 27-én a belarusz rezsim elrendelte a Belarusz Újságírószövetség – az ország legnagyobb független újságírói szervezete – felszámolását, amelyet 2004-ben a gondolatszabadságért járó Szaharov-díjjal tüntettek ki; mivel a Belsat két újságírója, Jekatyerina Andrejeva és Darja Csultsova továbbra is egy belarusz büntetőtáborban tölti büntetését;
- F. mivel az elmúlt hetekben drámai mértékben fokozódott a belarusz szakszervezetekre nehezedő nyomás, mivel a Belarusz Független Szakszervezet (BITU), valamint a Demokratikus Szakszervezetek Belarusz Kongresszusának (BKDP) vezetőit és tagjait letartóztatták, megbírságotlák és a KGB házkutatást tartott náluk; mivel az ITUC 2021. évi globális jogi mutatója szerint Belarusz azon országok egyike, ahol a legrosszabb dolgozni a világon;
- G. mivel Aljakszandr Lukasenka folytatja a lengyel kisebbség elleni kampányát, bebörtönözte Andželika Boryst és Andrzej Poczubotot, a lengyel közösség két vezetőjét, támadja a lengyel nyelvű iskolákat, és hamis történelmi narratívákon alapuló propagandakampányt folytat;
- H. mivel nincs arra utaló jel, hogy a belarusz hatóságok kivizsgálják a rendőri brutalitásról, illetve a tüntetők meggyilkolásáról 2020 augusztusa óta benyújtott több ezer bejelentést; mivel az emberi jogok megsértésének széles körű büntetlensége állandósítja a belarusz nép kétségbeesztő helyzetét; mivel a jogállamiság hiánya csorbítja az áldozatok tisztességes eljáráshoz való jogát; mivel Belarusz az egyetlen olyan ország Európában, amely még mindig alkalmazza a halálbüntetést;
- I. mivel 2021. május 23-án a Ryanair két uniós tagállam fővárosa (Athén és Vilnius) között közlekedő FR4978-as számú nemzetközi utasszállító járatát Aljakszandr Lukasenka parancsára bombafenyegetés ürügyével Minszkbe irányították és ott leszállásra kényszerítették, megsértve ezzel a nemzetközi egyezményeket, és veszélyeztetve a fedélzeten tartózkodó több mint 170 utasnak és a gép személyzetének a biztonságát; mivel Minszkben a belarusz hatóságok letartóztatták a járaton utazó Raman Prataszevics belarusz újságíró és aktivistát, valamint az őt kísérő Szofija Szapegát;
- J. mivel a Ryanair FR4978-as számú járatának erőszakos eltérítése miatt kiszabott uniós szankciókkal szemben Lukasenka nyilvánosan azzal fenyegetett, hogy migránsokkal és kábítószerrel árasztja el az EU-t, különösen a szomszédos Litvániát és Lengyelországot; mivel ezt a fenyegetést migránsok politikai célokból eszközként való

felhasználásával hajtották végre: mivel a Lukasenka-rezsim rendszert dolgozott ki azzal a céllal, hogy Irakból és Törökországból Minszkbe szállítson migránsokat, és belarusz határőrök közreműködésével megkönnyítse illegális belépésüket az Európai Unióba; mivel ennek következtében mintegy 4 000 illegális migráns lépett be Litvániába, több mint 1 400 Lengyelországba és mintegy 400 Lettországba; mivel Litvánia, Lettország és Lengyelország szükségállapotot hirdetett a Belarusszal közös határaik mentén; mivel az EU-ba történő szabálytalan belépések száma továbbra is magas, és az illegális határátlépési kísérletek folytatódnak; mivel a belarusz rezsim erőszakkal kényszeríti át a migránsokat az EU területére, valamint propagandát terjeszt és szándékosan félretájékoztat, azzal vádolva az uniós tagállamokat, hogy megkönnyítik a Belaruszba irányuló illegális migrációt; mivel Lukasenka azt javasolta, hogy szüntessék meg Belaruszban a visszatérő migránsok befogadására vonatkozó kötelezettségét, és a felfüggesztésre vonatkozóan törvénytervezetet nyújtott be a belarusz parlamentnek; mivel legalább öt migráns halt meg kihülés és végkimerülés következtében és több migráns hetekig a EU Belarusszal közös külső határán rekedt; mivel Lengyelország korlátozta a civil társadalmi szervezetek és a média hozzáférését a határ menti térséghez, ahol szükségállapotot vezettek be; mivel az EU Belarusszal közös határán továbbra is feszült a helyzet, és a belarusz tisztek és katonák részvételével számtalan különféle provokációra kerül sor;

- K. mivel a Bizottság elnöke az Unió helyzetéről szóló, 2021. szeptember 15-i beszédében a migránsok eszközként való felhasználását a Belarusz által az EU destabilizálása céljával elkövetett hibrid támadásnak nevezte;
- L. mivel 2021. augusztus 3-án egy kijevi parkban felakasztva találták Vitalij Sisovot, az Ukrajnai Belarusz Ház alapítóját, amely a Belaruszt elhagyó embereknek nyújt segítséget;
- M. mivel 2021. szeptember 17-én a belarusz főügyészi hivatal felfüggesztette Raman Bandarenka halálának kivizsgálását;
- N. mivel a minszki halálos lövöldözés után – amely Andrej Zeltser és egy KGB-ügynök életét követelte – a rezsim több mint száz, a közösségi médiában az eseményt kommentáló embert tartóztatott le és kényszerített vallomásra;
- O. mivel az edzőivel szemben bírálatot megfogalmazó Kriszcina Cimanouszkaja belarusz sportolót a tokiói olimpia korai elhagyására kényszerítették, és személyes biztonságát féltve rendőri védelmet kért a tokiói repülőtéren, és elfogadta a Lengyelország által kínált humanitárius vízumot; mivel a Nemzetközi Olimpiai Bizottság kizárta a tokiói olimpiáról Artur Simak és Jurij Majszevics belarusz edzőket, és vizsgálatot indított az ügyben;
- P. mivel az amúgy is feszült légkörben 2021 szeptemberében Oroszország és Belarusz nagyszabású – 200 000 főt megmozgató – közös hadgyakorlatot tartott „Zapad 2021” fedőnévvel, ami további nyomást gyakorolt az EU határaitra; mivel Oroszország és Belarusz közös légierő- és légvédelmi kiképzőközpontot hozott létre a lengyel határtól kevesebb mint 15 km-re fekvő Grodnóban; mivel Lukasenka és Vlagyimir Putyin 2021. szeptember 9-én Moszkvában találkozott, és bejelentette 28, gazdasági és költségvetési szinten kialakítandó további integrációs program jóváhagyását, valamint egy „közös védelmi szféra” létrehozását, ami újabb lépést jelent a belarusz és orosz fegyveres erők egyesítése, valamint az orosz csapatok Belaruszban való esetleges tartós állomásozása

felé; mivel Lukasenka bejelentette, hogy 2025-ig 1 milliárd USD értékben fegyvert, többek között S-400-as rakétarendszereket kíván beszerezni Oroszországtól; mivel 2021. szeptember 9-én Lukasenka és Putyin megállapodtak abban is, hogy egységes olaj- és gázpiacot hoznak létre és elmélyítik a gazdasági integrációt, növelve annak kockázatát, hogy Lukasenka az Oroszország által nyújtott támogatásért cserébe folytatja Belarusz szuverenitásának kiárusítását;

- Q. mivel a belarusz rezsim 2021. június 28-án felfüggesztette részvételét a keleti partnerség kezdeményezésben;
 - R. mivel az elmúlt évben a Lukasenka-rezsim számos uniós és tagállami diplomatát és nagykövetségi alkalmazottat utasított az ország elhagyására, még több diplomáciai kommunikációs csatornát zárva el;
 - S. mivel a Nemzetközi Valutaalap (IMF) úgy határozott, hogy a valamennyi tagja számára nyújtott szélesebb körű, 650 milliárd USD összegű juttatás részeként az új különleges lehívási jogok keretében hozzáférést biztosít Belarusz számára közel 1 milliárd USD-hoz;
 - T. mivel Belarusz anélkül kezdte meg az Asztravecben található belarusz atomerőmű kereskedelmi célú üzemeltetését, hogy a 2018. évi uniós stressztesztről szóló jelentésben foglalt valamennyi biztonsági ajánlást figyelembe vette volna; mivel a belarusz fél nem átlátható, és nem nyújt megbízható információt az atomerőműben történt eseményekről, ismételten megerősítve, hogy a belarusz atomerőmű nem biztonságos és komoly nukleáris biztonsági fenyegetést jelent;
 - U. mivel a Ryanair FR4978-as számú járatának Minszkben történő jogszerűtlen leszállásra kényszerítését követően a Tanács 2021. június 21-én elfogadta a negyedik korlátozó intézkedéscsomagot a belarusz személyekkel és szervezetekkel szemben; mivel 2021. június 4-én a Tanács úgy határozott, hogy megtiltja a belarusz légi fuvarozók számára az uniós légtérbe való belépést és az uniós repülőtereken való leszállást; mivel az Európai Unió eddig 166 személy és 15 szervezet – köztük Aljakszandr Lukasenka – ellen vezetett be szankciókat, valamint célzott gazdasági szankciókat a belarusz gazdaság számos ágazata ellen; mivel 2020-ban a belarusz gazdaság reál-GDP értékben 0,9%-kal csökkent, és mivel a 2021-re vonatkozó előrejelzések a GDP további 2,7%-os csökkenésével számolnak; mivel Kína továbbra is együttműködik és beruházásokat folytat Belaruszban, különösen a Nagy Kő kínai–belarusz ipari parkban;
1. továbbra is szilárdan szolidáris a belarusz néppel, valamint a békés tüntetőkkel, akik továbbra is kiállnak a szabad és demokratikus Belaruszért; emlékeztet arra, hogy az Európai Unió és tagállamai a tömeges hamisítás és koholmányok miatt nem ismerték el a 2020. évi elnökválasztás eredményeit, és nem ismerték el Aljakszandr Lukasenkát Belarusz elnökének;
 2. továbbra is elítéli a békés belarusz emberek elnyomását, kínzását és bántalmazását, a média és az internet elnyomását, valamint újságírók, bloggerek és más független véleménynyilvánítók verését, letartóztatását és megfélemlítését Belaruszban; továbbra is felszólít a politikai foglyokkal és az önkényesen fogva tartott személyekkel szemben emelt valamennyi vád azonnali és feltétel nélküli ejtésére és semmissé nyilvánítására, és követeli, hogy haladéktalanul vessenek véget az erőszaknak és elnyomásnak;

3. hangsúlyozza, hogy Belaruszban biztosítani kell az alapvető szabadságjogokat és az emberi jogokat, a jogállamiságot és a független igazságszolgáltatás működését, valamint véget kell vetni az elnyomásnak, az üldöztetésnek, a bántalmazásnak, a szexuális és nemi alapú erőszaknak, az erőszakos eltüntetéseknek és kínzásnak, valamint azonnal és véglegesen el kell törölni a halálbüntetést; felszólít a nőkkel és a kiszolgáltatott csoportokkal, köztük a fogyatékosokkal élőkkel és az LMBTQI személyekkel szembeni megkülönböztetés megszüntetésére;
4. elítéli a Marija Kalesznyikava és Makszim Znak ellenzéki vezetőkkel, valamint más politikai foglyokkal és fogva tartottakkal szembeni politikai pereket és a közelmúltban hozott szigorú és igazságtalan bírósági ítéleteket; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a bírósági meghallgatásokat zárt ajtók mögött és megfelelő jogi eljárás nélkül tartották, és hogy uniós és tagállami diplomatákat akadályozták abban, hogy azokon részt vegyenek;
5. továbbra is elítéli a Vjaszna emberi jogi központ elleni hatósági megtorlásokat, és felszólít Alesz Bjaljacki, Valjancin Sztefanovics, Marfa Rabkova, Andrej Csepjuk, Leanyid Szudalenka, Taccjana Laszica, Marija Taraszenka, Uladzimir Labkovics és a Vjaszna más munkatársai és önkéntesei azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátására és valamennyi ellenük felhozott vád ejtésére;
6. elítéli a hatóságok által a lengyel kisebbség képviselői és a belaruszi lengyel nyelvviskolák ellen alkalmazott elnyomást és ellenséges fellépést; felszólít ezzel összefüggésben Andželika Borys, Andrzej Poczubut újságíró és más politikai foglyok azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátására;
7. elítéli az Artur Simak és Jurij Majszevics belarusz edzők által a tokiói olimpián tanúsított magatartást; emlékeztet a belarusz sportolókkal szemben a békés tüntetéseken való részvételük miatt indított büntetőeljárásokra, valamint a belarusz jégkorongszövetség és Raman Bandarenka meggyilkolása közötti állítólagos összefüggésekre; felhívja a Nemzetközi Olimpiai Bizottságot és más nemzetközi sportbizottságokat és szövetségeket, hogy a Belaruszt képviselő személyekkel való kapcsolattartás során kövessék etikai és magatartási kódexüket;
8. ismételten felszólítja az EKSZ-t, a Bizottságot és az uniós tagállamok Belaruszban működő nemzeti diplomáciai képviselőit, hogy szorosan kövessék nyomon az egyes belarusz politikai foglyok helyzetét, erről számoljanak be a Parlamentnek, nyújtsanak nekik támogatást, és tegyenek meg mindent a szabadon bocsátásuk érdekében;
9. felszólít a belarusz demokratikus ellenzék egyértelmű támogatására a szabad és tisztességes választások megszervezésében, az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának (ODIHR) nemzetközi megfigyelése mellett, valamint független és szabad média és erős civil társadalom támogatásával;
10. úgy véli, hogy a Ryanair FR4978-as járatának minszki eltérítése és leszállásra kényszerítése állami terrorcselekménynek minősül, és ezért felszólítja az EU-t, hogy a terrorizmus elleni küzdelem érdekében alkalmazzon korlátozó intézkedéseket a felelős belarusz és oroszországi személyekkel és szervezetekkel szemben;
11. sürgeti az Európai Tanácsot, hogy következő, 2021. október 21–22-i ülésén állapodjon meg a belarusz rezsimmal szembeni szankciók átfogó és stratégiai megközelítéséről, amelynek magában kell foglalnia az áttérést a lépésről lépésre történő megközelítéstől

egy határozottabb szankciós megközelítés felé, amely az elnyomás rendszerszintű jellegén és az emberi jogok súlyos megsértésén alapul;

12. üdvözli a Tanács döntését a korlátozó intézkedések negyedik csomagjának elfogadásáról, továbbá sürgeti a Tanácsot, hogy a lehető leggyorsabban folytassa a szankciók ötödik csomagjának kidolgozását azáltal, hogy az erőszakos belarusz fellépésben és elnyomásban részt vevő személyekre és szervezetekre, valamint az emberkereskedelemben részt vevő személyekre és szervezetekre összpontosít, továbbá megakadályozza a szankciók kijátszására irányuló, már most is érzékelhető törekvéseket;
13. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az alkalmazott gazdasági szankciók csak részleges hatást gyakoroltak a Lukasenka-rezsimre, és nem érintették jelentős mértékben az olyan fontos ágazatokat, mint a hamuzsír és a kőolajtermékek ágazata; felhívja a Tanácsot, hogy erősítse tovább az EU célzott gazdasági szankcióit, a kulcsfontosságú belarusz gazdasági ágazatokra, valamint a Lukasenka-rezsimet támogató és finanszírozó állami és magánvállalatokra összpontosítva, továbbá arra, hogy a gazdasági szankciócsomagot terjessze ki további ágazatokra, például az acél-, a fa- és a vegyi ágazatra, valamint az összes többi állami tulajdonú bankra és fontos vállalatra, például a Belruskalira és a Beltelecomra, és vezessen be tilalmat a gyakran a büntetés-végrehajtási intézetekben fogva tartottak által előállított áruk behozatalára; üdvözli az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és Kanada által a csalárd belarusz elnökválasztás első évfordulója alkalmából bevezetett további szankciókat; felszólítja ezért az EU-t, hogy hangolja össze intézkedéseit az Egyesült Államokkal, a G7-partnerekkel és más, hasonló gondolkodású demokráciákkal;
14. felhívja a tagállamokat, hogy közösen nyilvánítsák nem kívánatos személynek a belarusz KGB tisztviselőit az Európai Unió területén; megismétli, hogy az EU-nak különös figyelmet kell fordítania a Belarusból érkező pénzmozgásokra, és felkéri az uniós intézményeket, hogy számoljanak be a Parlamentnek Lukasenka környezetének és a Lukashenka korrump oligarcháihoz köthető vagyonáról; ismételten felszólítja az EU-t, hogy hangolja össze ezeket az intézkedéseket az Egyesült Államokkal, a G7-partnerekkel és más, hasonló gondolkodású országokkal;
15. elítéli uniós és tagállami diplomaták, különösen az Európai Unió belarusz küldöttsége vezetőjének, valamint litván, lett és lengyel nagykövetek és diplomaták Belarusból való kitoloncolását; felkéri a tagállamokat, hogy a Lukasenka-rezsimnek küldött politikai jelzésként hívják haza konzultációra minszki nagyköveteiket, és tagadják meg a belarusz diplomaták akkreditálását az Unióban; hangsúlyozza, hogy belarusz parlamenti képviselőket és tisztviselőket nem szabad meghívni semmilyen nemzetközi vagy kétoldalú eseményre; sürgeti az EKSZ-t, hogy vizsgálja felül munkamódszereit, és biztosítson aktív szerepet az Európai Unió jelenleg Brüsszelbe visszahívott belarusz küldöttségének vezetője számára, valamint hozzon további intézkedéseket annak érdekében, hogy biztonságos munkakörnyezetet biztosítson Minszkben az uniós diplomaták és az uniós küldöttség személyzete számára, különös tekintettel a Lukasenka-rezsim propagandatámadásaival szembeni védelemre;
16. határozottan elítéli, hogy a Lukasenka-rezsim politikai célok érdekében eszközként használ embereket, megsértve ezzel a nemzetközi normákat és Belarusznak a szomszédos uniós országokkal kötött kétoldalú szerződéseit; hangsúlyozza, hogy az EU külső határán történő illegális határátlépések Belarusz általi állami támogatása – a

dezinformációs kampánnyal párosulva – az EU megfélemlítésére és destabilizálására irányuló hibrid hadviselés egyik formája; határozott szolidaritását fejezi ki Litvániával, Lengyelországgal és Lettországgal, valamint a belarusz rezsim által megcélzott többi uniós tagállammal; megismétli, hogy a leginkább érintett országoknak hatékonyan meg kell védeniük az EU külső határait, a vonatkozó nemzetközi joggal, különösen a Genfi Egyezményrel, valamint az uniós menekültügyi joggal és az Alapjogi Chartával összhangban;

17. üdvözli, hogy a tagállamok, Norvégia és az uniós intézmények és ügynökségek, nevezetesen az Europol, a Frontex és az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal támogatják a belarusz rezsim előidézte migrációs válságban érintett tagállamokat, és arra ösztönzi őket, hogy folytassák támogatásukat, többek között további uniós sürgősségi segély odaítélésével, és felszólítja azokat, akik még nem részesültek ebben a támogatásban, hogy éljenek vele; felhívja a tagállamokat és az uniós intézményeket, hogy sürgősen kezeljék a belarusz határon kialakult többdimenziós válságot, és segítsék az EU Belarusszal közös határán rekedt migránsokat, és biztosítsák számukra a szükséges támogatást; aggodalmát fejezi ki a lengyel–belarusz határon kialakult helyzet átláthatatlansága miatt, és sürgeti a lengyel hatóságokat, hogy átlátható módon biztosítsák a lengyel–belarusz határra vonatkozó jogszabályok, politikák vagy gyakorlatok uniós jognak való megfelelését, és biztosítsák a civil társadalmi szervezetek és a média számára a határ menti régióhoz való hozzáférést, valamint hogy működjenek együtt a Frontexszel a jelenlegi válság közös megoldása érdekében; felhívja az EU-t, a tagállamokat és a nemzetközi szervezeteket, hogy fokozzák az állam által irányított emberkereskedelem felszámolására irányuló erőfeszítéseiket, többek között azáltal, hogy diplomáciai nyomást gyakorolnak a migránsok származási országaira, és szankciókat szabnak ki a belarusz tisztviselőkre, az érintett személyekre és szervezetekre, valamint az EU területén működő, a végső rendeltetési helyekre történő szállításért felelős nemzetközi bűnözői hálózatokra; kiemeli, hogy Belarusz a közelmúltban felfüggesztette vízumrendszerét Pakisztánnal, Jordániával, Egyiptommal és Dél-Afrikával, lehetővé téve a vízummentes beutazást ezen országokból Belaruszba;
18. felhívja a Bizottságot, a Tanácsot és a tagállamokat, hogy a vonatkozó uniós és nemzetközi jog, valamint a szolidaritás, az átláthatóság, az elszámoltathatóság, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának elve alapján fogadjanak el közös megközelítést erre a helyzetre vonatkozóan; felhívja a Bizottságot, hogy sürgősen terjesszen elő célzott jogalkotási javaslatokat, amelyek biztosítják a tagállamok számára a szükséges biztosítékokat ahhoz, hogy gyorsan és hatékonyan reagáljanak és válaszoljanak a nem uniós országok migrációt eszközként használó kampányaira, különösen az EU külső határainak erős és hatékony védelme és a szabálytalan határátlépések megelőzésére irányuló hatékony intézkedések biztosítása, valamint olyan módszerek kidolgozása révén, amelyek megakadályozzák, hogy bármely ellenséges harmadik ország vagy bűnözői hálózat visszaéljen a menekültügyi rendszerrel;
19. aggodalmát fejezi ki a Belarusz és az EU közötti határon bekövetkezett halálesetek miatt, és együttérzését fejezi ki az elhunytak családjainak és rokonainak; felhívja Lengyelországot, Lettországot, Litvániát és más érintett tagállamok hatóságait, hogy biztosítsák az uniós menekültügyi és visszaküldési jogszabályok és az emberi jogok nemzetközi jogának tiszteletben tartását a vészhelyzet során is, beleértve a menekültügyi eljárásokhoz való hozzáférést, valamint a média, a civil társadalmi szervezetek és a jogsegélyt nyújtók határ menti térségekbe való, lehető legszélesebb

körű bejutását, valamint hogy vegyék figyelembe az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) és az Európa Tanács szervei által kiadott iránymutatásokat; felhívja a Bizottságot mint a Szerződések őrét a vonatkozó uniós jogszabályoknak való megfelelés biztosítására;

20. felhívja a tagállamokat, hogy javítsák együttműködésüket a határigazgatás, az emberkereskedelem, a cigarettacsempészet és a belarusz rezsim által előidézett vagy súlyosbított egyéb biztonsági kihívások elleni küzdelem terén; támogatja a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy függesszék fel az EU és a Belarusz Köztársaság közötti vízumkönnyítési megállapodás bizonyos cikkeit, amelyek a Lukasenka-rezsimhez kapcsolódó tisztviselők meghatározott kategóriáit célozzák, és amelyek nem érintik az átlagos belarusz állampolgárokat; felszólít az érintett személyek jegyzékének bővítésére, valamint arra, hogy már most vegyék fontolóra olyan személyek kategóriáira történő kiterjesztését, akikre a jövőbeli szankciócsomagok részeként egyedi korlátozó intézkedések vonatkozhatnak;
21. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az IMF 910 millió USD értékben, feltétel nélküli, különleges lehívási jogot biztosít, amely nem a belarusz nép javát, hanem az ország illegitim vezetőjének érdekeit fogja szolgálni; felhívja a tagállamokat, hogy működjenek együtt a nemzetközi partnerekkel a multilaterális szervezetekben, például az IMF-ben annak érdekében, hogy korlátozzák a források kifizetését a Lukasenka-rezsim részére, és befagyasszák a vele folytatott mindennemű együttműködést; tudomásul veszi a nem demokratikus országok, különösen Oroszország és Kína folyamatos beruházásait Belaruszban;
22. ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy sürgősen fel kell tárni, hogy Oroszország támogatja Lukasenkát a belarusz néppel szembeni brutális fellépésében, továbbá Oroszország részvételét a Lukasenka-rezsim EU-val szembeni hibrid műveleteiben, beleértve a migránsok politikai célokra történő felhasználását, és az orosz vezetést elszámoltathatóvá kell tenni e cselekményekért;
23. aggodalommal veszi tudomásul a Zapad 2021 hadgyakorlat agresszív jellegét és az annak megfigyelésére rendelkezésre álló korlátozott lehetőségeket; megismétli, hogy ez a hadgyakorlat, valamint más, hasonlóképpen nagyszabású gyakorlatok is egyértelműen mutatják Oroszország támadó magatartását és azon eltökéltségét, hogy képességeit ellenséges módon használja fel; megismétli az EU stratégiai autonómiájára és a megerősített NATO részeként egy valódi európai védelmi unió létrehozására irányuló felhívását;
24. elítéli a Lukasenka és Vlagyimir Putyin közötti folyamatos egyeztetéseket, amelyek célja a Belarusz és Oroszország közötti szorosabb integráció ütemtervének – ezen belül Belarusz fokozatos militarizálásának – kidolgozása, és úgy véli, hogy ez sérti Belarusz szuverenitását, mivel a belarusz embereket megfosztják attól a joguktól, hogy meghatározzák országuk jövőjét; kiemeli Lukasenka uralmának jogellenességét, és elutasítja a Lukasenka által a belarusz állam nevében, különösen az elnöki megbízatásának 2020. november 5-i lejártát követően kötött valamennyi megállapodást; megismétli, hogy az EU-nak egyértelművé kell tennie: amennyiben Oroszország folytatja a Belarusszal kapcsolatos jelenlegi politikáját, az EU kénytelen lesz újabb korlátozó és visszatartó intézkedéseket hozni Oroszországgal szemben; kéri, hogy az uniós intézmények rendszeresen számoljanak be a Parlamentnek a Kreml

beavatkozásáról Belaruszban, kitérve többek között arra, hogy miként használja ki a helyzetet a Belarusz feletti politikai, katonai és gazdasági ellenőrzésének fokozására;

25. csalódottságának ad hangot amiatt, hogy az Unió mindeddig nem tudott átfogó stratégiát kialakítani a belarusz rezsimmal kapcsolatban, és sürgeti a Tanácsot, a Bizottságot és az alelnököt/főképviseletet, hogy dolgozzanak ki olyan koherens és átfogó stratégiát Belaruszra vonatkozóan, amely az elnyomás áldozatainak nyújtott jelenlegi szükséghelyzeti támogatáson, a belarusz civil társadalomnak, az emberijog-védőknek, a független médiának, a szakszervezeteknek és a demokratikus erőknek az országban és külföldön nyújtott, stratégiai és hosszú távú politikai, technikai és pénzügyi támogatáson, a sürgős humanitárius problémák ügyében a szomszédos országokkal folytatott együttműködésen, a nemzetközi partnerekkel és illetékes nemzetközi szervezetekkel (például az ENSZ-szel és az EBESZ-szel), valamint a nemzetközi donorokkal való szoros koordináción, továbbá a büntetlenség elleni közös nemzetközi fellépésen alapul; felszólítja az EKSZ-t, hogy vállaljon vezető szerepet egy ilyen koherens politika tagállamokkal és más uniós intézményekkel való összehangolásában;
26. sürgeti a Bizottságot, a Tanácsot, az alelnököt/főképviseletet és az Unió tagállamait, hogy továbbra is vessék fel a belarusz helyzet kérdését valamennyi érintett európai és nemzetközi szervezetben, különösen az EBESZ-ben, az ENSZ-ben és annak szakosodott szerveiben a belarusz helyzettel kapcsolatos nemzetközi fellépés növelése, valamint az Oroszország és más országok által e fellépések elé gördített akadályok leküzdése érdekében;
27. továbbra is támogatja a belarusz népet a szabad és tisztességes választások, az alapvető szabadságok és az emberi jogok, a demokratikus képviselő és egy szabad és szuverén Belaruszban a politikai részvétel érvényesítésére irányuló követeléseiben és törekvéseiben;
28. nagyra becsüli a belarusz demokratikus erők – különösen az ellenzék vezetője, Szvjatlana Cihanuszkaja, a Koordinációs Tanács és a Nemzeti Válságkezelési Központ – által az országban és a száműzetésben végzett módszeres és következetes munkát; megismétli, hogy fenn kell tartani és sürgősen ki kell bővíteni a kapcsolatokat és az együttműködést ezekkel az erőkkel; üdvözli ezzel összefüggésben Litvánia döntését, amely szerint megadja a hivatalos akkreditációt Belarusz demokratikus képviselőének Vilniusban, és felkéri a többi tagállamot, hogy ők is kövessék e példát; felszólítja az EU-t, hogy nyújtson megfelelő támogatást Belarusz demokratikus képviselői irodájának brüsszeli létrehozására;
29. felhívja az EU-t operatív szintű együttműködés kialakítására a belarusz demokratikus erők képviselőivel olyan ütemterv elfogadására irányuló munka elvégzése érdekében, amelynek célja egy 3 milliárd eurós átfogó gazdasági támogatási terv végrehajtása egy jövőbeli demokratikus Belarusz számára olyan területeken, mint az érdekképviseleti, a reformvégrehajtási, a beruházási és a kormányzati irányítási kapacitások kiépítése Belarusz demokratikus erői számára; kéri az EU-t, hogy kezdje meg a Belarusz demokratikus erőivel folytatandó párbeszédhez szükséges előkészületeket, és rendszeresen számoljon be a Parlamentnek az elért eredményekről, többek között a demokratikus Belarusszal a jövőben fenntartandó kapcsolatokra vonatkozó uniós stratégia elfogadásáról, valamint a belarusz demokratikus erőknek e terv végrehajtására való felkészítését szolgáló átfogó intézkedéscsomagról;

30. ismételten kéri, hogy a demokratikus Belarusz képviselőit hivatalosan hívják meg a keleti partnerség következő csúcstalálkozójára, és hívják meg őket az uniós és nemzeti szinten tartandó, magas szintű, kétoldalú és előkészítő ülésekre, az Európai Parlamenttel és a nemzeti parlamentekkel tartott parlamenti ülésekre és parlamentközi ülésekre; ismételten hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az uniós tagállamok, a keleti szomszédság országai és a G7-országok valamennyi nemzeti parlamentjében hozzanak létre Belarusszal foglalkozó hivatalos csoportokat; felhív a belarusz civil társadalom és a demokratikus ellenzék képviselőinek fokozott bevonására és jelenlétük biztosítására a keleti partnerség többoldalú testületeiben, különösen a keleti partnerség civil társadalmi fórumában és az Euronest Parlamenti Közgyűlésben;
31. emlékeztet a volt magas rangú európai tisztviselők bevonásával zajló, magas szintű misszióra irányuló korábbi kezdeményezésére, amelynek célja, hogy feltárjon minden lehetséges módot az erőszak felszámolására és a politikai foglyok szabadon bocsátására, ami elősegítheti az inkluzív belföldi politikai párbeszédhez vezető környezet kialakítását Belarussban; megismétli a Bizottsághoz és az alelnökhöz/főképviselethez intézett azon felhívását, hogy a nemzetközi partnerekkel közösen szervezzenek magas szintű nemzetközi konferenciát „A demokratikus Belarusz jövője” címmel a belarusz válság rendezéséről és egy több milliárd eurós pénzügyi csomagról a jövőbeli reformtörekvések és a belarusz gazdaság szerkezetátalakításának támogatása érdekében; kéri a Bizottságot, hogy tájékoztassa a Parlamentet az e téren elért haladásról;
32. hangsúlyozza, hogy a Lukasenka-rezsim által a belarusz nép ellen elkövetett bűncselekményeket, többek között Raman Bandarenka és más belarusz állampolgárok meggyilkolását átfogóan ki kell vizsgálni; várja az ukrán hatóságok Vitalij Sisov halála ügyében folytatott vizsgálatának eredményeit; felhívja a tagállamokat, hogy aktívan alkalmazzák az egyetemes joghatóság elvét, és készítsenek elő bírósági eljárásokat az erőszakért és elnyomásért felelős vagy abban bűnrészes belarusz tisztviselőkkel, köztük Aljakszandr Lukasenkával szemben;
33. kiáll a Belarussban tapasztalható büntetlenség elleni küzdelemmel foglalkozó európai parlamenti platform hatékony működtetése, valamint a belarusz fejleményekre a megfelelő időben történő nemzetközi reagálás összehangolása mellett; kéri a platformot, hogy a soron következő ülésén vázolja fel, miként járulhatna hozzá az EU a jogvitán alapuló stratégiához és vehetne részt partnereivel együtt a nemzetközi tárgyalási folyamatban (ideértve az egyetemes joghatóságot is) annak elérése érdekében, hogy Aljakszandr Lukasenkát és rezsimjének tagjait személyesen elítéljék a belarusz nép ellen tömegesen elkövetett bűncselekményekért; különösen arra kéri a platformot, hogy fontolja meg Belaruss ügyének a Nemzetközi Bíróság elé vitelét a Chicagói Egyezmény, a Montreali Egyezmény és az ENSZ kínzás elleni egyezményének a Lukasenka-rezsim általi megsértése miatt;
34. emlékezteti a Belarussban működő összes uniós vállalkozást azon korábbi felhívására, hogy az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvekkel összhangban tanúsítsanak különös gondosságot, valamint tegyenek eleget az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségüknek; kéri őket, hogy tartózkodjanak minden új beruházástól, és nyilvánosan tiltakozzanak a belarusz hatóságok előtt a munkavállalók és általában az állampolgárok folytatódó elnyomása ellen;

35. felszólítja a Bizottságot, az EKSZ-t és az uniós tagállamokat, hogy növeljék a belarusz ellenzéknek, civil társadalomnak, emberijog-védőknek és független médiaszervezeteknek nyújtott közvetlen támogatást Belaruszon belül és kívül; hangsúlyozza az e személyekkel és szervezetekkel való kapcsolattartás fontosságát annak ellenére, hogy a belarusz rezsim bejelentette, hogy kilép a keleti partnerségből; elkötelezi magát saját demokráciatámogatási tevékenységeinek fokozása mellett; ismételten felszólít egy célzott uniós segítségnyújtási programra a civil társadalom, a független média, a tudományos élet és a száműzetésben élő belarusz ellenzék, valamint a politikai elnyomás és a rendőri erőszak áldozatainak és az elnyomó rendszer elől menekülők megsegítésére;
36. felhívja a Bizottságot, a tagállamokat és az EKSZ-t, hogy működjenek együtt a nemzetközi partnerekkel, így az EBESZ moszkvai mechanizmusával, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsával, valamint a helyszíni emberijog-védőkkel és civil társadalommal, biztosítandó az emberi jogok megsértésének ellenőrzését, dokumentálását és bejelentését, valamint az ezt követő elszámoltathatóságot és az áldozatoknak nyújtott igazságszolgáltatást; üdvözlí és támogatja a Belarusszal foglalkozó nemzetközi elszámoltathatósági platformot, és felhívja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy támogassák a platform és az EJT működését, valamint az elkövetők felelősségre vonására irányuló egyéb nemzetközi kezdeményezéseket; támogatja az emberi jogok belaruszbeli megsértésével foglalkozó, Hágában felállítandó esetleges nemzetközi törvényszékről szóló további megbeszéléseket;
37. kiemeli a belarusz népet képviselő nagykövetségek világszerte történő létrehozásának hatalmas jelentőségét, és sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy nyújtsanak további támogatást a külföldön élő belarusz állampolgárok jogainak és érdekeinek, valamint egy demokratikus Belarusz érdekeinek védelméhez, például a belarusz népet képviselő nagykövetségek finanszírozási módjainak feltárásával;
38. ösztönzi a tagállamokat, hogy még jobban egyszerűsítsék a Belarusból politikai okokból menekülők vagy az ellenük elkövetett erőszak miatt orvosi kezelésre szorulóknak vízum vagy tartózkodási engedély megszerzésére irányuló kérelmeivel kapcsolatos eljárást, és biztosítsák számukra és családjaik számára a szükséges támogatást és segítséget; felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy kínáljanak ösztöndíjakat az egyetemekről kiutasított és demokratikus nézeteik miatt bebörtönzött belarusz diákoknak és tudósoknak;
39. hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell az Asztravecben található belarusz atomerőmű jelentette nukleáris biztonsági fenyegetésekkel; ragaszkodik ahhoz, hogy Belarusz teljes átláthatóság mellett vállaljon felelősséget a belarusz atomerőmű nukleáris biztonságáért, és kötelezze el magát az Európai Nukleáris Biztonsági Szabályozó Hatóságok Csoportja által az erőműről készített szakértői értékelés során tett ajánlások teljes körű végrehajtása mellett; amíg ez nem történik meg, támogatja a belarusz atomerőműből származó energia uniós piacra történő behozatalának betiltását, és ennek az álláspontnak az EU importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusában való megjelenítését;
40. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európa Tanácsnak, az Európai

Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek, a Belarusz Köztársaság és az Oroszországi Föderáció hatóságainak, valamint a belarusz demokratikus ellenzék képviselőinek.